

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 14 april 2011 met de Fiscale agenda (Kamerstuk 32 740, nr. 1) en naar aanleiding van het verslag schriftelijk overleg d.d. 30 mei 2011 (Kamerstuk 32 740, nr. 3) enkele nadere vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 7 juli 2011 aan de staatssecretaris van Financiën voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Dezentjé Hamming-Bluemink

De adjunct-griffier van de commissie,
Giezen

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie bedanken de staatssecretaris voor de uitvoerige beantwoording van de vragen die staan beschreven in het verslag van het schriftelijk overleg inzake de Fiscale agenda en zien de nadere uitwerking van de voorstellen graag tegemoet. Ten aanzien van een aantal onderwerpen willen de leden van de VVD-fractie graag nog een opmerking maken.

Eerder hebben de leden VVD-fractie aangegeven positief te staan tegenover een verschuiving van directe naar indirecte belastingen gezien het onrechtvaardige, economisch inefficiënte en onwenselijke karakter van de (internationaal gezien) hoge Nederlandse tarieven voor de inkomstenbelasting. Deze leden hebben daarbij gevraagd naar de inkomenseffecten van een herziening van de inkomstenbelasting en is daarom verheugd dat de staatssecretaris de (kwantitatieve) effecten van een toekomstig specifiek pakket in kaart wil brengen. Vanwege het karakter van de Fiscale agenda, een discussiestuk, kan het huidige debat over de agenda volgens de leden van de VVD-fractie dan ook op hoofdlijnen vervolgd worden.

De leden van de VVD-fractie hebben laten weten in het eindbeeld voorstander te zijn van een uniform btw-tarief aangezien met de huidige situatie van hoge en lage btw-tarieven het beeld van willekeur ontstaat. Daarbij hebben deze leden aangegeven oog te hebben voor de prijs- en werkgelegenheidseffecten van dergelijke maatregelen. De staatssecretaris geeft aan dat op de langere termijn weliswaar sprake zou moeten zijn van volledige doorberekening van de eerdere btw-verlaging op bepaalde goederen en diensten, maar dat de effecten van de eerdere btw-verlaging op de korte termijn minder duidelijk zijn en afhangen van marktomstandigheden. Gezien de (op het oog willekeurige) lage btw-tarieven die slechts gedurende een korte termijn van toepassing zijn op bepaalde goederen en diensten, en prijs- en werkgelegenheidseffecten daarom tot op heden mogelijk zeer beperkt zijn geweest, blijven de leden van de VVD-fractie in het eindbeeld voorstander van uniform btw-tarief mits de budgettaire opbrengst wordt teruggesluisd naar een lagere belasting op arbeid zoals de staatssecretaris in de Fiscale agenda beoogt.

Gezien het financieel-economische klimaat kan, zoals eerder aangegeven, een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting enkel geschieden door middel van grondslagverbredende maatregelen. In het KPMG rapport «Overnameholdingregime impact study» komt naar voren dat de budgettaire opbrengst van de maatregel ten aanzien van overnameholdings mogelijk groter is dan eerder geraamd. Graag zien de leden van de VVD-fractie een reactie van de staatssecretaris op dit punt. Ook vragen deze leden blijvende aandacht voor eventuele onwenselijke gevolgen voor het Nederlandse MKB.

De leden van de VVD-fractie bedanken de staatssecretaris voor de toezegging dat de door de leden van de VVD-fractie genoemde onderwerpen – de ondernemersdefinitie, het voorkomen van misbruik en wildgroei, de wenselijkheid van het uren criterium – zullen worden meegenomen in de aangekondigde verkenning naar de geïntegreerde ondernemersfaciliteit.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA danken de staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen. Deze leden hebben naar aanleiding van deze antwoorden enige aanvullende vragen en opmerkingen.

Algemeen

In de inleidende woorden wordt de opmerking van de leden van de PvdA-fractie over de omvang van de overheid beantwoord. Hierbij heeft de staatssecretaris het over de relatie tussen de onzichtbare hand van Adam Smith en de interventies van de overheid. De leden van de PvdA-fractie willen er graag op wijzen dat hoewel vaak anders wordt beweerd, ook de heer Smith het belang van een regulerende overheid inzag. Aan het werk van Smith kan weliswaar een pleidooi voor veel marktwerking worden ontleend, maar naar de mening van de leden van de PvdA-fractie niet de stelling dat elke vorm van fiscaal instrumentalisme uit den boze zou zijn.

De leden van de PvdA-fractie vroegen naar de relatief kleine rol voor belastingen op onroerend goed en vroegen zich af of deze optie nog nader zou worden onderzocht. Hierop hebben deze leden nog geen bevredigend antwoord gekregen en hopen dat alsnog te kunnen krijgen.

De staatssecretaris geeft in de beantwoording ook zijn visie op het ontbreken van de termen solidariteit en milieuvriendelijkheid in de beleidsvisie over het belastingstelsel. De staatssecretaris wekt bij deze beantwoording de suggestie dat het belastingstelsel al voldoende bijdraagt aan solidariteit en milieuvriendelijkheid. Dit vinden de leden van de PvdA-fractie teleurstellend. De leden van deze fractie wijzen, gezien de mondiale problemen rond klimaat, voedsel- en grondstoffenschaarste, op de noodzaak het belastingstelsel op het punt van vergroening meer uitdagend te maken. Ten aanzien van de solidariteit merken deze leden op dat een vlak tarief van 28,5% in de winstbox schril afsteekt bij de gemiddeld aanzienlijk hogere belastingheffing op arbeid. De vraag aan de staatssecretaris in dit verband is of hij mogelijkheden ziet en bereid is om hier een evenwichtiger drukverdeling tot stand te brengen.

In de beantwoording stelt de staatssecretaris dat de hoogste inkomens in Nederland samen het grootste gedeelte van de opbrengsten van de inkomstenbelasting voor hun rekening nemen. Uit onderzoek van het CBS blijkt echter ook dat als er in plaats van naar inkomen naar vermogen wordt gekeken, de verhouding van vermogens in Nederland erg scheef is (Sociaal-Economische trends CBS, 2e kwartaal 2010, «Vermogensverdeling en vermogenspositie huishoudens»). Bijna 60% van het vermogen is in handen van slechts 10% van de huishoudens. In dit licht zijn de leden van de PvdA-fractie benieuwd naar cijfers over het percentage van de totale belastinginkomsten die deze groep voor zijn rekening neemt. Zou de staatssecretaris hier een overzicht van kunnen geven?

Belastingmix

De staatssecretaris stelt in de beantwoording over de inkomenseffecten van een verschuiving van belasting op arbeid naar belasting op consumptie, dat de effecten sterk afhangen van wat er met de opbrengsten van een hogere btw gedaan wordt. De leden van de PvdA-fractie maken uit de antwoorden van de staatssecretaris op dat hij eerst wil kijken of er draagvlak bestaat voor een lastenschuif tussen btw en IB en dat dan vervolgens gekeken kan worden naar de vormgeving daarvan. Dit miskent echter dat het gezochte draagvlak juist sterk afhangt

van goed inzicht in de effecten op inkomens en werkgelegenheid. Deze leden verzoeken de staatssecretaris dan ook alsnog een overzicht van de inkomenseffecten te verstrekken bij diverse varianten van terugsluis. In het bijzonder gaat dan de aandacht uit naar de laagste inkomensgroepen, waaronder de circa 350 000 bijstandsgerechtigden. De positie van deze laatste groep is temeer kwetsbaar omdat bijstandsgerechtigden in de komende tien jaar een forse koopkrachtdaling te wachten staat als gevolg van de doorwerking van de afbouw van de dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon.

De staatssecretaris heeft het na vragen van de leden van de PvdA-fractie over het onderzoek van het SCP «Profijt van de overheid». Er wordt gezegd dat de resultaten van het nieuwe onderzoek in juli verwacht worden. Kan de staatssecretaris in zijn beantwoording van deze nadere vragen alsnog ingaan op de resultaten van dit nieuwe onderzoek?

De staatssecretaris geeft over de verpakkingenbelasting aan dat uit onderzoek van CE Delft blijkt dat het milieueffect verwaarloosbaar was. De leden van de fractie van de PvdA willen er op wijzen dat dit ook te verklaren is doordat de belasting relatief laag was, waardoor de resultaten van het onderzoek vertekend zullen zijn. Bovendien bestaat deze belasting nog niet lang en is de maximale milieuwinst wellicht nog niet bereikt. De vraag aan de staatssecretaris is dan ook of afschaffing in dit licht niet prematuur is.

Vennootschapsbelasting

Ter dekking van de voorgenomen tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting wordt het Bosalgat in de vennootschapsbelasting gebruikt. De leden van de PvdA-fractie zijn verbaasd dat zij hierover in de Fiscale agenda geen uitgebreide discussie gezien hebben. Was deze maatregel wel al meegenomen in de voorbereiding van de Fiscale agenda en zo ja, waarom is zij niet terug te vinden in de Fiscale agenda?

Uit de beantwoording van vragen over de renteaftrek bij overnameholdings begrijpen de leden van de PvdA-fractie dat de mogelijkheid van renteaftrek tot een bedrag van € 500 000 blijft bestaan, daarboven zal bekeken worden of er sprake is van excessieve renteaftrek. Hoe zal het begrip excessief beoordeeld worden? Naar welke criteria wordt dan gekeken en bestaat er geen risico tot willekeur omdat de opvatting over wat excessief is kan verschillen per belastinginspecteur?

De leden van de PvdA-fractie vinden het antwoord op de vragen met betrekking tot de vermogensaftrek- en bijtelling niet overtuigend. Deze leden wijzen de staatssecretaris er op dat de ervaring leert dat een verbod op nadenken en onderzoek niet bijdraagt tot rust en minder onzekerheid, maar dat het tegendeel eerder het geval is. De leden van de PvdA-fractie vragen in dit verband ook om een nadere motivering van de opmerking dat de te verwachten budgettaire derving van € 1,5 miljard «fors» is omdat hier tegenover staat dat er meer prikkels komen voor structureel gezonde financieringsverhoudingen. Waarom is deze budgettaire derving een brug te ver terwijl wel ad hoc een veel omvangrijkere verlaging van de overdrachtsbelasting wordt weggegeven zonder gelijktijdige hervorming van de woningmarkt?

De leden van de PvdA-fractie zijn teleurgesteld dat de aftopping van de mkb-vrijstelling blijkaar niet bespreekbaar is. De leden zijn bovendien verbaasd dat kennelijk ook beoogd wordt het effectieve belastingtarief voor ondernemers nog verder te verlagen. Begrijpen deze leden de staatssecretaris goed dat daarmee ook het tarief van 28,5% in de

eventuele winstbox niet het eindpunt is en dat naar verdere verlaging wordt gestreefd? Nog los van de onrechtvaardigheid ten opzichte van mensen in loondienst, vreest de staatssecretaris niet dat op deze manier steeds meer mensen zullen kiezen voor gekunstelde constructies om uit loondienst te komen en louter om fiscale reden «ondernemer» worden?

Ten aanzien van de kwestie van leefvormneutraliteit merken de leden van de PvdA-fractie opnieuw op dat het betoog van de staatssecretaris helder is. Wel erkennen deze leden dat uit de antwoorden van de staatssecretaris blijkt dat kostwinners in voorkomende gevallen relatief zwaar belast worden. Een mogelijke manier om dit te verzachten is om de afbouw van de dubbele heffingskorting te vertragen dan wel voor niet meer dan de helft doorgang te laten vinden. De vraag aan de staatssecretaris is hoe hij tegenover deze gedachte staat.

De leden van de PvdA-fractie zijn andermaal verbaasd over het moeilijk te begrijpen starre standpunt ten aanzien van de vermogensrendementsheffing in box 3. Ten aanzien van het terugbrengen van de twee peildata voor het vermogen tot één peildatum vragen deze leden zich af wat hiervan precies de toegevoegde waarde is. Tegenover een minimale vereenvoudiging staat een grotere willekeur in de meting van het vermogen, hetgeen door de burger slecht wordt begrepen en als onrechtvaardig wordt ervaren. De vraag is dan ook of de staatssecretaris deze «vereenvoudiging» alsnog wil heroverwegen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Fiscale agenda en het verslag schriftelijk overleg. De leden van de PVV-fractie danken de staatssecretaris voor de voortvarende aanpak van dit dossier.

De Fiscale agenda heeft als onder titel «naar een eenvoudige, meer solide en fraude bestendig belastingstelsel». Daarmee heeft de staatssecretaris zich een schone taak gesteld.

Op blz. 12 van de fiscale agenda staat: *«Zowel de OESO (OECD) als de EU adviseren toe te werken naar een belastingmix die zo weinig mogelijk verstorend werkt. Op deze manier wordt de economische groei zo min mogelijk belemmerd. Een minder verstorende mix is te bereiken door een verschuiving van belasting op winst en inkomen naar belasting op consumptie en onroerende zaken.»* Op dezelfde bladzijde wordt verwezen naar een aantal publicaties van de OECD. De leden van de PVV-fractie hebben naar aanleiding van het die publicaties en de Fiscale agenda nog een aantal (meer fundamentele) vragen en opmerkingen.

Uit de OECD-rapportage «Tax Policy reform and Fiscal consolidation» vernemen deze leden dat binnen de OECD de belastingopbrengsten als percentage van het bruto binnenlands product varieert tussen de 21% (Mexico) en 48% (Denemarken). Het gemiddelde binnen de OECD is 35%, Nederland zit daar met 38% nog steeds boven. Heeft de staatssecretaris een verklaring voor die 38% in Nederland? Ziet de staatssecretaris ruimte om die 38% te verlagen?

In het OECD-rapport «Choosing an broad base – low rate approach» spreekt de OECD zich uit voor grondslagverbreding gevolgd door verlaging van tarieven. Deze grondslagverbreding kan bereikt worden door vermindering van belastingfaciliteiten zoals aftrekposten, vrijstellingen, tegemoetkomingen, verlaagde tarieven, bevoordelende ficties en forfaits en uitstelregelingen. Belastingfaciliteiten hebben een groot aantal

redenen, vaak is er sprake van een bevoordeling van een bepaalde doelgroep.

Voorbeelden van belastingfaciliteiten zijn:

- De toepassing van het verlaagde btw-tarief voor het gebruik van gas en minerale brandstoffen voor verwarming ter bevordering van het groeiproces van tuinbouwproducten.
- De vrijstelling van de landbouwgrond in het kader van de heffing van de OZB.
- De verschillende accijnstarieven voor drank en tabaksproducten.
- De defacto vrijstelling van auto's met Poolse kentekens van werknemers en ondernemers die hier werk verrichten.

Dergelijke belastingfaciliteiten zijn legio, de staatsecretaris heeft ze voor de autobelastingen opgesomd.

De leden van de PVV-fractie achten het de hoogste tijd dat er stelselbreed een evaluatie plaatsvindt van belastingfaciliteiten. De OECD beveelt een periodieke doorlichting van het belastingstelsel aan. Deze leden vragen de staatssecretaris dan ook uitdrukkelijk om nogmaals aandacht te besteden aan de problematiek van de belastingfaciliteiten en daar stelselbreed over te rapporteren aan de Kamer.

Uit nadere analyse van voormeld rapport «Tax Policy reform and Fiscal consolidation» blijkt dat de OECD een volgorde heeft van «most harmful» tot «least harmful»:

- Corporate taxes (Winstbelastingen);
- Personal income taxes (Inkomstenbelastingen)
- Consumption taxes (Verbruiksbelastingen)
- Recurrent taxes on immovable property (Belasting op onroerend goed)

De staatsecretaris verschuift alleen de belastingdruk in de eerste drie categorieën. De laatste aanbevolen categorie wordt geheel buiten beschouwing gelaten. De recente verlaging van de overdrachtbelasting is dan ook vanuit dit perspectief opmerkelijk te noemen. Belasting op onroerend goed wordt aangemerkt als «the least harmful tax». In vergelijking met andere landen is het deel van de belastingdruk die toe te rekenen is aan belastingen op onroerende zaken relatief laag. Ziet de staatsecretaris ruimte om een deel van de belastingdruk te verschuiven in de richting van belastingen op onroerende zaken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de antwoorden bij het schriftelijk overleg over de Fiscale agenda. Deze leden hebben nu een eerste schriftelijke ronde achter de rug, waarin de Kamer zijn eerste indrukken over de agenda heeft kunnen geven. De kern van de agenda is eenvoud, soliditeit en fraudebestendigheid. Deze uitgangspunten van de staatssecretaris delen de leden. Dit betekent echter nog niet dat de leden van de CDA-fractie zich geheel kunnen vinden in de agenda.

Achtereenvolgens wordt op de verschillende onderdelen van de Fiscale agenda ingegaan. Hierbij merken deze leden op dat het lastig is om te reageren op de voorgestelde maatregelen, aangezien de concrete uitwerking pas bij het Belastingplan 2012 komt. Als de leden van de CDA-fractie geen vragen hebben over een bepaald onderdeel, houdt dat overigens niet per definitie in dat deze leden de voorstellen ook steunen.

De belastingmix

De leden van de CDA-fractie hebben grote bezwaren bij de voorgestelde wijziging van de belastingmix. Dit punt heeft in de media ook veel aandacht getrokken. De leden vinden niet dat je dit moet doen in een periode die economisch gewoon lastig is. Zeker niet wat betreft voedsel en medicijnen. Ook al is het waarschijnlijk wel mogelijk, zoals de staatssecretaris voorstelt, om de verschuiving op verschillende manieren te laten plaatsvinden. De leden van de CDA-fractie zien hier geen heil in.

Ook vinden de leden de grenseffecten onwenselijk. De staatssecretaris geeft al aan dat er geen onderzoeken beschikbaar zijn. De leden verwachten dat deze effecten substantieel zullen zijn. De leden van de CDA-fractie willen graag weten hoe de staatssecretaris kan voorstellen om tot een uniform btw-tarief te komen, al dan niet met behoud van het lage tarief voor voedingsmiddelen, zonder onderzoek gedaan te hebben naar de grenseffecten. De leden concluderen daarom dat een dergelijke aanpassing van de belastingmix, ook voor de korte termijn, onwenselijk is. Kan de staatssecretaris aangeven welke visie hij heeft op de voorgestelde aanpassing van de belastingmix, gezien de bezwaren die door de Kamer zijn geuit?

De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat er onderzoek gedaan wordt naar het omvormen van de grens in de kleine ondernemersregeling in de btw tot een omzetgrens. De leden wachten het resultaat van dit onderzoek af. De leden van de CDA-fractie vragen in het bijzonder aandacht voor de positie van de (podium)kunstenaars met een lage omzet, die doordat zij vanaf 1 januari of 1 juli 2011 onder het hoge btw-tarief vallen, geen gebruik meer kunnen maken van de kleine ondernemersregeling. Kan de staatssecretaris aangeven wat de gevolgen zijn van een omzetgrens in de kleine ondernemersregeling voor deze groep ondernemers?

Ook steunen de leden van de CDA-fractie het voorstel om de btw-suppleties te digitaliseren en zo een aanzienlijke vermindering van de administratieve lasten en uitvoeringskosten voor de Belastingdienst te realiseren.

Vennootschapsbelasting

Er worden twee grondslagverbredende maatregelen op de agenda geplaatst. Voor overnameholdings en de objectvrijstelling voor vaste inrichtingen.

Eerst de renteaftrekbeperkingen voor overnameholdings. De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat de sprinkhanen worden aangepakt. Het is goed dat vreemd vermogen niet oneindig fiscaal wordt gestimuleerd. Deze renteaftrekbeperking is bedoeld voor overnames. De staatssecretaris denkt aan een verhouding van eigen vermogen versus vreemd vermogen van 2 staat tot 3. Hoe komt hij daar eigenlijk aan? Kan de staatssecretaris onderbouwen waarom is afgeweken van de verhouding 1 staat tot 3, zoals gehanteerd wordt voor de thin-capregeling?

De leden van de CDA-fractie schrikken een beetje van het antwoord dat in het wetsvoorstel gekeken wordt hoe er rekening gehouden wordt met verliesgevende bedrijven. Nu worden niet alleen sprinkhanen getroffen, maar ook bedrijven die wellicht tijdelijk verlies maken en daardoor toch net minder dan 40% eigen vermogen hebben. Dat is helemaal geen rare situatie en kan leiden tot heel veel extra belasting voor bedrijven in problemen. Graag willen de leden weten hoe de staatssecretaris precies rekening gaat houden met de tijdelijke, doch werkelijke verliezen die

geleden worden in een economisch zwaardere periode. Hoe denkt de staatssecretaris over de carry forward-regeling zoals bijvoorbeeld Duitsland deze kent? De leden van de CDA-fractie verwachten een zorgvuldige uitwerking van dit probleem bij de nota naar aanleiding van het verslag.

Dezelfde zorg hebben de leden van de CDA-fractie als het gaat om de vraag of de maatregel beperkt is tot overnamerente, de beperking van overnamerente bij een management buy-out en de samenloop met de bestaande renteaftrekbeperkingen. Kan de staatssecretaris aangeven hoe deze punten zullen worden uitgewerkt in het latere wetsvoorstel? Is de staatssecretaris voornemens om de thincapregeling en de aftrekbeperking bij de verwerving of uitbreiding van een belang in een verbonden lichaam te laten vervallen? De leden willen daarnaast graag weten op welke wijze de winstsplitsing bij overnameholdings zal plaatsvinden; is dit gelijk aan de methode van winstsplitsing zoals deze gehanteerd wordt indien er bij de fiscale eenheid voorvoegingsverliezen zijn? Op welke wijze wordt er berekend met hoeveel vreemd dan wel eigen vermogen een dochtervennootschap is gefinancierd?

De invoering van de objectvrijstelling is bedoeld om meer evenwicht te krijgen tussen de belastingdruk van nationaal en internationaal opererende ondernemingen. De leden van de CDA-fractie steunen het voorstel, aangezien de huidige verliesverrekeningsmogelijkheden onredelijk uitpakken wanneer de verliezen niet meer verrekend kunnen worden met latere winsten. Wel betekent de overgang naar een objectvrijstelling een verslechtering van het vestigingsklimaat. Wat is de verwachting van de staatssecretaris van het effect van deze maatregel op het vestigingsklimaat voor Nederlandse hoofdkantoren?

Verder zouden deze leden graag willen weten met welke Europese jurisprudentie Nederland te maken krijgt als er een objectvrijstelling gaat gelden voor vaste inrichtingen, naast de problematiek van de valutaverliezen.

Tot slot een vraag over de dekking voor de verlaging van de overdrachtsbelasting. Het kabinet heeft aangegeven dat € 340 miljoen gefinancierd zal worden uit de budgettaire opbrengst van de grondslagverbredende maatregelen zoals deze geschetst zijn in de Fiscale agenda, waaronder de reparatie van het Bosalgat. De leden van de CDA-fractie willen graag weten hoe dit vorm gegeven zal worden. Is dit een nieuwe maatregel bovenop de in de Fiscale agenda genoemde maatregelen? Of houdt dit in dat de genoemde € 340 miljoen voortkomt uit de maatregelen die reeds genoemd waren in de Fiscale agenda? Indien het een nieuwe maatregel betreft, willen deze leden graag weten wat deze maatregel dan inhoudt en op welke wijze met deze nieuwe maatregel het Bosalgat gerepareerd gaat worden. Indien de € 340 miljoen voortkomt uit de reeds bekend gemaakte maatregelen, vragen de leden in hoeverre dit dan de budgettaire mogelijkheden beperkt voor de tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting tot 24%.

IB-ondernemers

Het plan is dat de degressieve zelfstandigenaftrek wordt omgezet in een basisaftrek van € 7200. Een belangrijk voordeel van dit plan is dat de uitvoeringskosten ook fors omlaag kunnen. Het is immers een grote vereenvoudiging. Er zijn nu (te veel) verschillende ondernemersfaciliteiten die bovendien ook uitvoeringskosten kennen, die dan natuurlijk sterk afnemen.

Opgepast moet worden voor de herverdeeffecten van deze basisaftrek. Hierover zegt de staatssecretaris helaas niets in de beantwoording van de vragen. Dit is wel heel belangrijk. De leden van de CDA-fractie willen daarom graag weten of we niet het gevaar lopen dat ondernemers met een lage winst hier zeer forse problemen door krijgen. Vooral de categorie onder de € 20 000 (voornamelijk bij voltijd-ondernemers met lage winsten en een werkende partner).

Graag zien de leden van de CDA-fractie voor de plenaire behandeling een tabel, waarin de koopkrachteeffecten voor de groep kleine ondernemers met een laag inkomen, toeslagen en een partner staat. Kan de staatssecretaris deze tabel bij de nota naar aanleiding van het verslag voegen? De leden van de CDA-fractie zijn vooralsnog niet overtuigd van de juistheid van het verlagen van de zelfstandigenaftrek voor ondernemers die toch al niet een hoog inkomen hebben.

Verkeer tussen burgers, bedrijven en Belastingdienst

De leden van de CDA-fractie vinden het van belang dat eerst de huidige systemen goed op orde zijn, alvorens er stappen worden ondernomen voor nieuwe hervormingen. Er zijn nog veel problemen met het nieuwe toeslagensysteem.

De leden van de CDA-fractie hebben grote twijfels bij de plannen om alle beboetbare feiten ook strafbaar te maken (en andersom), om het faciliteren van fiscale fraude beboetbaar te maken en om de zitting van belastingzaken openbaar te maken. De leden van de CDA-fractie vrezen voor aantasting van de rechtsbescherming van belastingplichtigen ten opzichte van de bevoegdheden van de Belastingdienst. Kan de staatssecretaris aangeven wat de achtergrond is van het plan om alle beboetbare feiten ook strafbaar te maken? Zit dit alleen in het feit dat belastingplichtigen niet strafrechtelijk vervolgd kunnen worden wanneer zij wel aangifte doen, maar niet betalen? Kan de staatssecretaris bovendien aangeven welke strafbare feiten nu niet beboetbaar zijn? Deze leden zijn verder van mening dat het oordelen of sprake is van medeplichtigheid bij fiscale fraude bij de strafrechter thuishoort en dat het aantekenen van beroep of hoger beroep na een uitspraak op een bezwaarschrift niet belemmerd moet worden doordat de belastingplichtige met naam en toenaam in de procedure wordt genoemd en deze bovendien toegankelijk is voor derden. De leden van de CDA-fractie zouden dan ook graag willen weten hoe het staat met het onderzoek van het kabinet naar de wenselijkheid van deze maatregelen.

Kan de staatssecretaris, in het kader van de rechtsbescherming van belastingplichtigen, tevens aangeven of de navordering van vrijwilligersvergoedingen van belastingplichtigen te goeder trouw (motie Omtzigt c.s. 31 066, 107) inmiddels stopgezet is? Welk proces is er in gang gezet om hierover in overleg te treden met de Nederlandse Organisatie van Vrijwilligers?

Verder hebben de leden van de CDA-fractie nog een vraag over het plan om uitbetalingen van de Belastingdienst uitsluitend te doen op één en hetzelfde bankrekeningnummer. Hoe ver is de staatssecretaris met het overleg met woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en kinderopvanginstellingen over een speciale rekening? Voor de leden van de CDA-fractie is dit een randvoorwaarde om over te gaan op een systeem van één bankrekeningnummer.

Overig

De leden van de CDA-fractie vinden het zeer belangrijk dat bij de Fiscale agenda rekening wordt gehouden met gezinsdraagkracht en een leefvormneutraal belastingstelsel. De staatssecretaris geeft in de Fiscale agenda aan dat hij geen mogelijkheden ziet om door middel van een omvangrijke stelselwijziging het stelsel leefvormneutraler te maken zonder dat hier aanzienlijke nadelen aan kleven. De leden van de CDA-fractie willen de staatssecretaris daarom vragen welke kleine maatregelen zouden kunnen bijdragen aan een meer leefvormneutraal belastingstelsel. In dit kader vragen de leden van de CDA-fractie nogmaals naar het overzicht van de situaties waarin het fiscaal onaantrekkelijk wordt gemaakt om te trouwen/samenwonen (trouwtax) conform de aangenomen motie Omtzigt c.s. (32 128, nr. 41).

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van D66 hebben met interesse kennisgenomen van de Fiscale agenda en de reactie van de staatssecretaris op het schriftelijk overleg. De leden willen in dit nader verslag verder ingaan op het leefvormneutraal belastingstelsel en de vennootschapsbelasting.

Vennootschapsbelasting

De leden van de fractie van D66 willen enkele aanvullende vragen stellen over de vennootschapsbelasting. Deze leden constateren dat de dekking voor de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting wordt gedeeltelijk gevonden in de grondslagverbreding van de vennootschapsbelasting, waaronder reparatie van het Bosalgat. De leden vragen de staatssecretaris om toe te lichten hoe dit zich verhoudt tot het uitgangspunt om met de grondslagverbreding een tariefsverlaging door te voeren. Is de staatssecretaris voornemens om na 1 juli 2012 alsnog een tariefsverlaging door te voeren?

Naar aanleiding van de antwoorden hebben de leden enkele aanvullende vragen. In het verslag van het schriftelijk overleg lezen de leden dat de budgettaire opbrengst van de renteaftrekbeperkende maatregel tegen overnameholding-structuren € 165 miljoen bedraagt. In de kranten wordt gesteld dat het om een veelvoud van dat bedrag gaat. Voor de dekking van de overdrachtsbelasting wordt uitgegaan van een bedrag van € 340 miljoen. Kan de staatssecretaris aangeven waarom deze bedragen zo uiteenlopen?

In het verslag lezen de leden dat overnames van voor 1 januari 2007 worden ontzien. Blijven overnameschulden van voor deze datum die na deze datum worden geherfinancierd ook buiten deze maatregel? Daarnaast geeft de staatssecretaris aan dat de datum van 1 januari is gekozen om de nieuwe renteaftrekbepanking voor overnameholdings te laten aansluiten bij de oude renteaftrekbeperkende maatregel die per 1 januari 2007 werd afgeschaft. Waarom werd de oude renteaftrekbeperkende maatregel tegen overnameholdings afgeschaft?

De renteaftrekbeperkende maatregel tegen overnameholdingsstructuren is volgens de staatssecretaris met name gericht op excessief gefinancierde overnames van Nederlandse ondernemingen door (buitenlandse) investeerders. Waarom wordt een regulier Nederlands bedrijf dat een andere Nederlandse onderneming middels een overnameholding wenst over te nemen niet door de maatregel getroffen?

De leden constateren dat de invulling van de term «eigen winst» nog onduidelijk is. Is de «eigen winst» bijvoorbeeld inclusief de winst van andere fiscale eenheidsvennootschappen? Zo ja, dan worden veel minder Nederlandse bedrijven door de maatregel geraakt. Kan de staatssecretaris een definitie geven van «eigen winst»?

Voorts vragen de leden van de D66-fractie of de renteaftrekbeperkende maatregel tegen overnameholdingstructuren speelt in de volgende situatie? Nederlands bedrijf leent geld om een ander Nederlands bedrijf over te nemen. Het Nederlandse bedrijf heeft voldoende eigen vermogen, de aftrek van de rente over de overnameschuld wordt niet beperkt. Nederlands bedrijf neemt vervolgens een buitenlands bedrijf (deelneming) over. Nadat het eigen vermogen van het Nederlandse bedrijf met deze deelneming is verminderd heeft het Nederlands bedrijf een negatief eigen vermogen en vervalt de aftrek van de rente over de overnameschuld in zijn geheel.

Tot slot vragen de leden de staatssecretaris om toe te lichten welke Europeesrechtelijke risico's hij ziet rond de maatregelen. Is in het geval van een overname van een Nederlandse onderneming een buitenlandse investeerder zonder «eigen winst» in Nederland niet slechter af dan een Nederlandse investeerder met «eigen winst» in Nederland?

Leefvormneutraal belastingstelsel

De leden van de fractie van D66 zijn van mening dat er een grondige discussie nodig is over het leefvormneutraal belastingstelsel en inzicht nodig is in de keuzes die er worden gemaakt in het belastingstelsel, de inzet van verschillende instrumenten en de effecten hiervan op verschillende leefvormen. De reactie op het schriftelijk overleg beantwoordt hier maar ten dele aan.

De leden constateren dat een vraag onbeantwoord is gebleven. Het aantal alleenstaanden zal de komende jaren naar verwachting fors stijgen. Verschillende leefvormen kennen een verschillende belastingdruk. Is er onderzoek gedaan naar het effect van het toenemende aantal alleenstaanden op de belastingopbrengsten in de toekomst? Zo ja, wat zijn daarvan de uitkomsten? Zo nee, is de staatssecretaris bereid om deze analyse uit te voeren?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met belangstelling kennisgenomen van de antwoorden op de gestelde vragen over de Fiscale agenda. Helaas is een aantal vragen onbeantwoord gebleven en leiden een aantal antwoorden tot nieuwe vragen. De leden van de fractie van GroenLinks willen graag nog een antwoord op de volgende vragen.

Algemeen, hoofdstuk 1 en hoofdstuk 2

Er ontbreken belangrijke voorstellen van de studiegcommissie belastingstelsel om de opbrengsten meer solide te maken als een toename van de belasting op onroerend goed in de belastingmix, een versnelling van de fiscalisering van de AOW en afschaffing of inperking van de aftrekposten als hypotheekrenteaftrek, pensioenpremies en gerichte vrijstellingen in de loonbelasting. Ook ontbreken de voorstellen van de studiegcommissie belastingstelsel om de belastingen milieuvriendelijker te maken als het afschaffen van het lage tarief voor rode diesel en lpg en het variabiliseren van de motorrijtuigenbelasting. Waarom neemt de staatssecretaris deze

voorstellen niet mee? Kan de staatssecretaris een vergelijking maken tussen de voorstellen in de Fiscale agenda met de voorstellen van de studiegcommissie belastingstelsel inclusief de effecten daarvan op soliditeit, solidariteit, economische efficiëntie, eenvoud en milieuvriendelijkheid in vergelijking?

Hoofdstuk 3

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met interesse kennisgenomen van de alternatieve voorstellen om de belasting op arbeid te verlagen via een verschuiving naar de belasting op consumptie via verhoging van de totale btw-ontvangsten. Wat zijn de effecten op het milieu van een uniform btw-tarief van 19%? Wat zijn de effecten op het milieu van handhaving van het lage tarief op 6% en verhoging van het hoge btw-tarief van 19% naar 20%? Wat zijn de effecten op arbeidsintensieve diensten van een uniform btw-tarief van 19% en in hoeverre kunnen deze effecten worden gemitigeerd door de belastingverlaging op arbeid specifiek te richten op de eerste schijf en/of de arbeidskorting? Kan de staatssecretaris een concreet voorbeeld uitwerken van de effecten voor een kapper? Wat zijn de verwachte effecten op de inflatie van de invoering van een uniform btw-tarief van 19% en wat zijn de effecten bij een verhoging van het hoge tarief van 19% naar 20%?

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met teleurstelling kennisgenomen van het voorstel om slechts tot een verkenning over te gaan naar de manieren om de belastinggrondslag te verbreden. Met hoeveel kunnen de belastingpercentages structureel omlaag van de verschillende schijven als de aftrekposten geleidelijk worden afgeschaft en welke potentiële effecten zouden hierdoor structureel optreden voor de economie en de werkgelegenheid?

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met zorg kennisgenomen van de voorstellen om enkele kleine belastingen en milieubelastingen af te schaffen. De staatssecretaris geeft aan geen negatieve milieueffecten te verwachten. Deze leden zijn hier niet van overtuigd en vragen of de staatssecretaris bereid is de effecten te monitoren. De staatssecretaris geeft aan met het bedrijfsleven te overleggen over nieuwe garanties om te voldoen aan de Europese verplichtingen rondom de mate van recycling van verpakkingsafval. Wat is de inzet bij dit overleg, wat is de planning van dit overleg en zijn er al resultaten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de ChristenUnie

Eerder hebben de leden van de fractie van de ChristenUnie geen inbreng geleverd op de Fiscale agenda. Graag willen deze leden nu nog wel enkele nadere opmerkingen maken.

In de Fiscale agenda geeft de staatssecretaris aan dat een stabiel belastingstelsel prioriteit voor dit kabinet, met als uitgangspunt onder andere eenvoud en soliditeit. Waarom dan de keuze om de overdrachtsbelasting voor slechts 1 jaar te verlagen naar 2%, temeer daar de problemen op de woningmarkt groot zijn en met een regeling van slechts 1 jaar de problemen op de huizenmarkt gewoon worden doorgeschoven en de onzekerheid blijft bestaan? Is de staatssecretaris het niet met de leden van de fractie van de ChristenUnie eens dat het beter is deze problemen op de woningmarkt structureel aan te pakken en ook de hypotheekrenteaftrek hierbij te betrekken? Dat de woningmarkt rust nodig heeft, zoals in antwoorden op vragen wordt aangegeven, kan geen argument meer zijn om stil te blijven zitten. Het kabinet kiest er zelf immers nu ook voor om in

te grijpen, door de voorgestelde verlaging, en door de lange tijd van onduidelijkheid die hieraan voorafging, ook gecreëerd door uitlatingen van het kabinet?

Kan de staatssecretaris in aanvulling op zijn eigen voorstel reageren op het voorstel van de Rabobank rondom de woningmarkt, zo vragen deze leden. Erkent de staatssecretaris dat daarmee twee problemen worden aangepakt, namelijk de grote schuldenlast, zoals ook door de OESO en het IMF wordt aangegeven en verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt door afschaffen van overdrachtsbelasting? Kan de staatssecretaris aangeven hoe de bankenbelasting, die onder andere de dekking vormt voor genoemd voorstel voor tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting, wordt vormgegeven?

Afschaffen afvalstoffenbelasting

De leden van de fractie van de ChristenUnie zien geen voordelen in het afschaffen van de afvalstoffenbelasting. Deze belasting heeft lage uitvoeringskosten en administratieve lasten en is nog steeds effectief in het voorkomen van onnodig storten van afval. Als de economie aantrekt zal ook de hoeveelheid afval toenemen en zal het belang van de stortbelasting weer toenemen. Deze leden vinden dat fiscale maatregelen zoveel mogelijk het recyclen van afvalstoffen moeten ondersteunen en ertoe bij moeten dragen dat afval zo hoog mogelijk op de ladder van Lansink wordt verwerkt. Deze leden zien mogelijkheden om de afvalstoffenbelasting aan te scherpen zodat recycling nog meer wordt gestimuleerd. Klopt het, zo vragen deze leden, dat hergebruik, nuttige toepassing en verbranding van gevaarlijk afval juist is toegenomen sinds per 1 januari 2010 de belastingtarieven voor gevaarlijke afvalstoffen zijn verhoogd en dat dit niet is gelukt middels handhaving in de jaren ervoor? De leden van de ChristenUnie-fractie kunnen zich voorstellen dat de lage stortbelasting op nul wordt gesteld omdat dit het storten van niet herbruikbaar en niet brandbaar afval betreft, dat ook volgens het Landelijk Afvalbeheerplan dient te worden gestort. Zo wordt voorkomen dat deze stromen als gevolg van de afvalstoffenbelasting in het leefmilieu of via ongewenste routes in het buitenland terecht komen. Deze leden onderschrijven de voorwaarde dat maatregelen er niet toe mogen leiden dat een toename van het storten van de hoeveelheid herbruikbare of verbrandbare afvalstoffen. De leden van de ChristenUnie-fractie stellen in aanvulling daarop voor dat als voorwaarde wordt toegevoegd dat voor minerale afvalstoffen het huidige recyclingvolume tenminste gehandhaafd dient te blijven en dat voor grond de interventiewaarde wordt aangescherpt tot de hergebruiknorm.

Winstbox

Een van de zaken die opvielen in de Fiscale agenda is de winstbox-gedachte. Dit roept direct allerlei vragen op over welke grondslagver-smallers daarbij dan zullen vervallen ten gunste van een lager tarief. De uitwerking hiervan door de staatssecretaris blijft echter summier; daar praten deze leden graag nog verder met de staatssecretaris over door zodra de nadere uitwerking gereed is.

Bij de leden van de ChristenUnie-fractie leeft de vraag of bij familiebedrijven met relatief lage inkomens de afschaffing van zelfstandigenaftrek en MKB-winstvrijstelling niet bovengemiddeld hard aan komt. Deze leden zien graag een nadere onderbouwing van de gevolgen van afschaffing tegemoet voor de verschillende soorten bedrijven, waaronder familiebedrijven.

De gedachte overdenkende van de winstbox waarin een aanmerkelijk lager tarief zou gaan gelden bracht de leden van de ChristenUnie-fractie op de vraag of het daarbij niet passend en mogelijk zou zijn om een aantal «doorschuif Faciliteiten» af te schaffen. De overdrager van een onderneming zou dan, ook in combinatie met de stakingslijfrenteaftrek-regeling, in het algemeen toch redelijk uit de voeten moeten kunnen? Het zou toch een wat gezonder systeem zijn als ondernemer-persoon in kwestie bij beëindiging door hemzelf tegen een eerlijk tarief kan afrekenen waarna zijn opvolger met een schone lei begint, in plaats van het stimuleren van doorschuiven in geval van overdracht, waardoor fiscale claims vele jaren worden doorgeschoven en maar niet tot afrekening komen. Is de staatssecretaris bereid deze optie te verkennen, ook vanuit zijn inzet voor een eenvoudiger en solider stelsel?

In de eerste voorzichtige uitwerking van een winstbox noemt de staatssecretaris als nadeel van een winstbox met een relatief laag tarief het grote verschil met DGA's die hun onderneming in BV-vorm exploiteren. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de staatssecretaris of het niet een optie om dat verschil in fiscale positie te neutraliseren door enerzijds het tarief in de winstbox iets hoger vast te stellen en het aanmerkelijk belangtarief van thans 25% wat terug te brengen, bijvoorbeeld naar 20%? Dan behoud je het voordeel van een relatief laag tarief over IB-winsten zonder al te veel faciliteiten en houdt je anderzijds het verschil met de belastingheffing bij BV's klein. Graag een reactie van de staatssecretaris.